

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVII Ч. 191. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 18-го серпня 1939.

No. 191. Jersey City, N. J., Friday, August 18, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

МАСОВЕ ВІДПРАВЛЮВАННЯ РОБІТНИКІВ АДМІНІСТРАЦІЇ ПУБЛИЧНИХ РОБІТ

ВАШИНГТОН. — Адміністрація Публичних Робіт зарядила відправити половину своїх робітників. Кармоді, начальник бюро, подав виразно як причину цієї відправи поведінку конгресу, котрий не уповажив ніяких нових програм. Через те, „Пі-Доблю-Ей“ не має просто фондів повести якунебудь працю поза день 30. червня.

СТЕЙТОВА ФЕДЕРАЦІЯ НЕ ХОЧЕ ПОПЕРТИ КАНДИДАТУРИ РУЗВЕЛТА ВТРЕТЕ.

НЬО ЙОРК. — Конвенція стейтової Федерації Праці відмовилася заявитись окремою резолюцією за кандидування Рузвелта втретє на уряд президента Злучених Держав. Конвенція лишила справу Американській Федерації Праці.

На конвенції деякі бесідники критикували президента Рузвелта за його становище щодо висоти робітничої зарплати.

ЗАКИДУЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ БАЖАННЯ ВІЙНИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Най з Норт Дакоти, рішучий прихильник ізоляції Америки в заграничній політиці, заявив публично, що президент Рузвелт дивиться на нову заграничну війну як бажану подію для себе.

Най збирається виголошувати по західних стейтах відповідні промови за ізоляцію.

ПОСАДНИК МІСТА І 19 ТОВАРИШІВ ЗАСУДЖЕНІ ЗА МІЛІОНОВИЙ ОБМАН.

ВОТЕРБЕРІ (Конетикот). — У місцевім стейтовім суді покінчилася розправа проти Френка Гейза, бувшого губернатора цього стейту, а нині посадника цього міста, і його товаришів, між котрими є багато міських урядників, обвинувачених за обмановання міста на великі суми в роках 1930 до 1938. Лава присяжних суддів, złożена з 9 чоловіків і 3 жінок, признала 19 обвинувачених винуватими. Кілька обвинувачених передше призналися до вини, і їх справа не була розглядана присяжними.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ПРОТИВИТЬСЯ СУСІДСТВУ МУРИНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ.

ГАЙД ПАРК (Нью Йорк). — Прихильники муринського провідника Фадера Дівайна подають до публичного відома, що їх організація мала кореспонденцію з президентом Рузвелтом за закупно для неї маєтку Вандербилта, що сусідує з маєтком президента. Президент заявив організації, що він не має нічого проти цього купна, але пані Вен Ейлен власниця землі вагається з продажем.

ДАЕСОВИЙ КОМІТЕТ ПЕРЕСЛУХУЄ ФРІЦА КУНА.

ВАШИНГТОН. — Перед так званим Даесовим комітетом для розсліду „неамериканських акцій“ станув Фріц Кун, провідник Німецького-Американського Союзу (Бунду). Свідок відпекується від того, що Бунд хоче завести в Америці нацизм, але признав, що Бунд є антисемітською організацією та що вона кооперує з організацією о. Коглина.

Підчас переслухання Кун кілька разів гарякувався, а з ним деякі члени комітету. Нарешті між ним і конгресменом Стернсом з Алабами прийшло до гарячої перепалки, яка мало-по-малу не скінчилася бійкою. Лише завдяки інтервенції конгресової поліції запобіжено бійці.

ПОРОПОВІДНИК УБИВ ВЛОМНИКА.

КЕЙ МЕРІ (Нью Джерзі). — До поліційної стації в цій місцевості прийшов о. д-р Семюел Стейнмеєр, святий епископальної церкви в Трентоні, щоб донести про смерть 47-літнього робітника Германа Волера, котрий, мовляв, уловився до літнього мешканця Стейнмеєра й потім помер у шпиталі. Стейнмеєр оповів, що, заставши в своїй кімнаті Волера, він закликав свого швагера, Роберта Мартіна, презбітеріанського проповідника. Мартин узяв палку до гри в бейсбол і вдарив нею Волера. Поліція арештувала Мартіна.

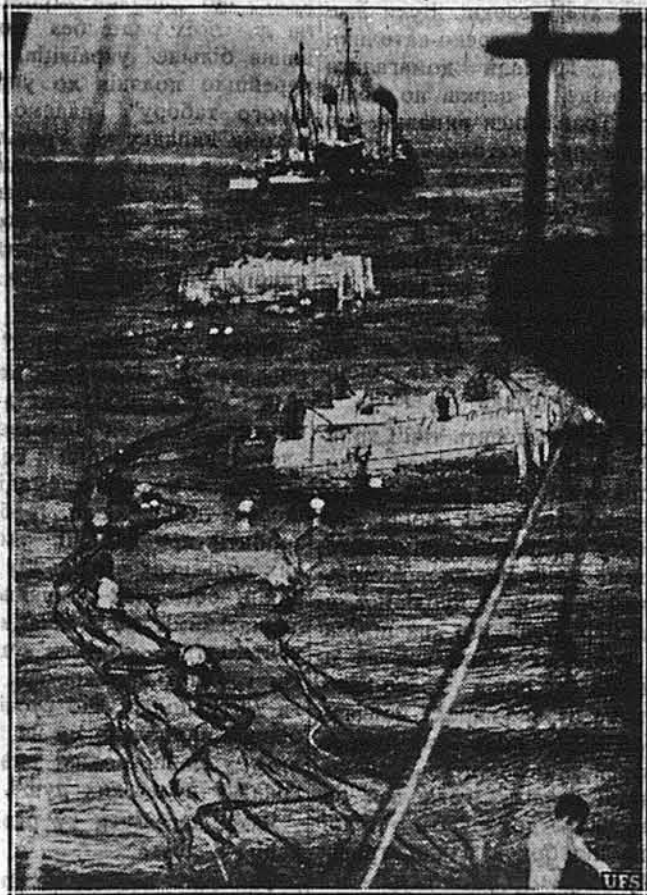
ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ БРИДЖЕСА ВЕДЕТЬСЯ ДАЛІ.

САН ФРАНЦИСКО. — Переслухання в справі депортації юнійного провідника Гарія Бриджеса обертається тепер довкола питання, що марксизм пропагує повалення уряду США. Урядові свідки кажуть, що марксизм пропагує теж і цей засіб повалення теперішньої системи.

ХМАРОЛОМ У ДЖЕМЕЙСІ ЗРИВАЄ КОМУНІКАЦІЮ.

НЬО ЙОРК. — Хмаролом над Джемейкою залив у середу зполудня підземну залізницю так, що комунікація на ній була перервана 9 годин.

Група робітників „Доблю-Пі-Ей“, сховалася перед дощем під цементову платформу; платформа звалилася на робітників, покалічила трьох, а одного з них убила на місці.

ДОБУВАЮТЬ З ВОДИ ЗАТОПЛЕНУ СУБМАРИНУ.

З вод океану добуто Скволос, підводний човен, що затонув на глибині 80 стіп, а корабель „Венденк“ потягнув його до Портсмуту, в стейті Нью Гемпшир.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА БАНК.

У вівторок рано напали 5 озброєних бандитів на „Нешел Сіті Бенк оф Лонг Брен“, що стоїть на перехресті двох найбільших людних вулиць у Лонг Біч, Лонг Айленд, розбродили банкового сторожа, застрашили машинином крісом банковця й забравши від нього валіску з грошми, приготувану до федерального банку, втекли автом. У валізці було 70,000 доларів. Не зважаючи на поспіх бандитів, поліція міста до двох хвилин по нападі мала вже повідомлення про напад і вислала за бандитами погоню.

БУВШІ ЖОВНІРИ ЗГОЛОШУЮТЬСЯ ДО СЛУЖБИ.

До кінця червня 57,360 бувших канадійських жовніврів повідомили команду Канадійського Легіону, що вони знову стоять до розпорядженості уряду на випадок війни. Кожний жовнір подав, в якій частині служив колись та які обов'язки може сповняти тепер.

ОДИН РІД ХЛІБА В ІТАЛІЇ.

Від серпня в цілій Італії випікатимуть хліб одного типу, який устійнив урядовий декрет. Ціну хліба підвищать на 10 сотиків за кільку, мотивуючи тим, що його якість буде багато краща, бо його випікатимуть з мукки, що не має домішки кукурудзи.

БУДІВЛЯ З 2,000 МЕШКАНЬ.

У Лондоні відкрили нову будівлю-оселю, вибудовану коштом понад 1¼ мільона фунтів. Ця будівля має 2,000 мешкань, які помістять 11,000 людей. Більша частина мешканців того будинку походить з найбідніших діляниць Лондону, які мають знищити. Чинш за ті мешкання коштує 35 зл. місячно. Мешкання новачасно вивішували, дім стоїть серед городів та спортивних майданів.

ЗБИРАЄТЬСЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КОНГРЕС.

В учительській колегії Колумбійського університету в Нью Йорку зібрався у вівторок „світовий конгрес для виховання до демократії“. На конгрес прибули визначні виховники, провідники робітників, бизнесменів і промислу з Злучених Держав і демократичних країв Європи.

Між учасниками є: Ерл Болдвин, бувший прем'єр Англії; Едвард Еріо, бувший прем'єр Франції; Джан Стюдебейкер, федеральний комісар виховання; і інші. Народи мають тривати три дні.

ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ — ГРАБІЖНИКОМ.

До мешкання 70-літньої Юлії Кепкової у Варшаві вдерлися два грабіжники. Один з них застрів старушку, ранив важко її слугу та відібрав собі життя, коли надбігли сусіди; його товариш утік. Виявилося, що грабіжник-самогубець це активний діяч ОНР Антін Церха, бувший студент прав. За свою політичну діяльність попадав він не раз до арешту, раз навіть засудили були його на 10 місяців з припиненням за те, що вів тайну друкарню. Опісля працював він як інкассатор одного технічного бюро та як адміністратор „Фаланги“. У грошових справах робив усе вражіння дуже порядного. Деякі польські часописи висловлюють здогад, що він провадив подвійне життя і виконав не один грабіжницький напад.

МУСИЛИ ВЕРНУТИСЯ З ДОРОГИ.

З Тибету надійшли вістки, що три німецькі альпіністи, Гроб, Шмадерер і Пайдар, що в останньому часі вибралися здобувати вершок Тент П'єк (10,363 м.) у Гімалаях, мусли через погані атмосферичні умовини зрештешувати в того наміру і вернулися до своєї головної квартири.

УРЯДОВА АСЕКУРАЦІЯ ВІД ВОГНЮ В АЛБЕРТІ.

Дня 1. липня проголошено урядовим указом в Едмонтоні, що провінціальний уряд приступає до отворення власного заведення обезпечення від вогню. Дотичний акт ухвалено на останній сесії легіслатури. Асекураційний бизнес значне уряд у вересні.

ЧОЛОВІК НАЙБІЛЬШИЙ ВОРОГ ЛІСІВ.

Д-р Р. Зан, директор доповідної лісової стації в університеті в Міннесоті, прослідив 73,740 лісових пожеж від 1928 року і прийшов до висновків, що 97 процентів усіх вогнів спричинено через неухагу або легкомудність людей, головню через недокурки папіросок. У той спосіб згоріли мільони акрів лісу.

„Це дивне, сказав д-р Зан, що чоловік, який так багато добра має з лісу, є його найбільшим ворогом. Десять відсотків лісових пожеж треба приписати злочинним підпалам, 34 проценти недокуркам, залізнякам 6 проц, решта іншими причинами.“

ДУРНОВАТИЙ ВГАНЯВ ТРОКОМ ПО ВУЛИЦІ.

„Не вірте автомобілістам, бо не знаєте, котрий з них тверезий, а котрий п'яний“ — таку остерогу почув у собі кожний, хто бачив на найрухливішій вулиці в Едмонтоні (на Джеспер) одного дня пополудні, як якийсь дурноватий уладив собі перегони. Взів трок свого швагера; посадив побіч себе чотирілітню дочку своєї сестри і пустився від 123 вулиці до міста зі швидкістю 60 миль на годину, приміч їхав раз правую то знов лівою стороною вулиці. Врешті коло 102 вулиці наїхав на стовп і став. Трок був ушкоджений, але ні йому, ні дитині не сталося нічого злого. Виявилося, що той автомобіліст виїхав недавно з дому для умоведужих. Тепер помандрував знов туди.

„ДЛЯ ДОБРА ШКОЛИ“.

Львівська Шкільна Кураторія перенесла „для добра школи“ управління вселюдної школи Івана Дембського з Тисменичан, станіславської повіту, до Карчева, повіт Рава-Руська, залишивши його дружинку, учительку у Тисменичанах. Перенесення належить до добрих педагогічних сил, завдяки його заходам побудовано у Тисменичанах гарний, поверховий шкільний будинок. П. Дембський тішився великим довірям населення, працював у самоуправі, як член рад: промислової, волостної та повітової. Коли додати, що його вибрали до управи Повітової Комунальної Каси, до Повітового Комітету Будови Вселюдних Шкіл, до Комісії Позашкільної Освіти при Повітовому Виділі та до дисциплінарної комісії Повітової Комунальної Каси, то справді дивно, що таку людину забирають з місця, у яке вона вросла своєю працею. У Тисменичанах таї взагалі населення чернівецької волости болоче відчує втрату такого працівника.

ГІТЛЕР ХОЧЕ НЕ ЛИШЕ ДАНЦІГУ, АЛЕ Й КОРИДОР

БЕРЛІН. — По трьох днях загадкової мовчанки німецькі газети заговорили про те, що було предметом нарад між Німеччиною й Італією в Зальцбургу та до яких заключень прийшли обі держави. Отож представник Німеччини, Рібентроп, в імені Гітлера там заявив, що Німеччина тепер уже не задовольниться лиш містом Данцігом, але хоче цілого данцігського коридора, а навіть інших земель, що належали до Німеччини, а у версайським договорі були наділені Польщі. Далі представник Німеччини заявив, що в заміну за відступлення тих земель Польща дістане вільний порт у Данцігу, а також буде їй загарантована самостійність, але виключно на тих землях, де абсолютну більшість творять поляки. Німецька преса далі продовжує гостру кампанію проти Польщі й отверто говорить про збройний конфлікт, коли Польща мирно не полагодиць цієї справи.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКОВІ ПРИГОТУВАННЯ.

БЕРЛІН. — Довкола польсько-німецької границі, а також з боку Чехії і Словаччини, Німеччина нагромадила великі військові сили. Військо цілком виразно пригтовляється до війни: творить дотяні загороди, затягає полевні телефони, уставляє гармати. Селяни в тих околицях дістали приказ аїрвати до половини серпня все збіжжя. Військо дало напливає.

ІТАЛІЯ РАДИТЬ ПОЛЬЩІ ЗДАВАТИСЯ.

РИМ. — Італійська преса переповнена порадами на адресу Польщі, щоб вона погодилася з Німеччиною і їй добровільно віддала те, чого вона домагається. Це легкомудність воювати з Німеччиною, говорять італійці. Німці відразу розгромлять Польщу, ще заки наспіє поміч від її далеких союзників. Деякі поради навіть ширіють, бо Італія не бачає собі вибуху війни за Данціг.

„СТРАХИ НА ЛЯХИ“.

ВАРШАВА. — Під зверхнім, самопевним і погрожующим тоном у Польщі слідне велике поденярвання. Виходить, що німці не жартують. Данцігські пограничні сторожі застрілили польського воїка. Польща догадується, що німецькі пограничні сторожі дістали приказ за найменшу провинку стріляти на польських воїків, щоб у той спосіб зблизувати нервовість Польщі. З черги Польща переводить гарячкову чистку серед своїх ненадійних громадян і знов арештувала біля своїх німців, серед них нацистичного провідника в Польщі.

НАСТРОЇ В ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ. — У столиці Франції багато говориться про скликання нарад чотирьох держав, щось подібне, як минулого року в Мінхені, в цілі поладження нарадуючого німецько-польського конфлікту мирно. Однак всі відповідальні політики здвигають плечима і не признаються до того. Бо такі наради цілком певно муслиб закінчитись знов повною капітуляцією перед Гітлером. Чутки ці кружляють серед політичних кол досить уперто, не звертаючи уваги на заперечення уряду.

АНГЛІЯ СПОКІЙНА.

ЛОНДОН. — Англія, бодай так виглядає наверх, рішилася воювати. Рішивши це, вона спокійно чекає на виступ Гітлера. Щоб надати тому рішенню більшої твердості, англійські міністри, відповідальні за заграничну політику, розіслали на вакації. Тим вони дають до зрозуміння, що на ніякі переговори не підуть, ніяких уступок не зроблять, а коли Гітлер хоче війни, то вони до неї готові. Проте в поважних англійських газетах є замітки, що коли Польща хоче прийти до порозуміння з Німеччиною, то тим краще. Але Англія на уступки не піде.

РОЗМОВИ В СОВЕТАХ НАТРАПЛЯЮТЬ ДАЛІ НА ТРУДНОЩІ.

МОСКВА. — Хоч советські генерали сердеченно виставили при зустрічі з англійськими і французькими генералами, то вислідів їх праці покищо нема жадних. Совети все ставлять нові застереження і вимоги. Останні їх вимоги, як говорять в добре доінформованих колах, є ті, що вона хоче від Англії мілітарного союзу також на випадок її війни з Японією. Англія малаб автоматично виповісти війну Японії, колиб остання заатакувала Совети.

НОВИЙ „УРЯД“ СОВЕТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

КИЇВ. — На останній сесії найвищої ради УСРС затвердили новий уряд УСРСР в такому складі: голова ради народних комісарів Л. Корнієць; заступник голови В. Старченко; комісарі: С. Емеляненко, економічний промисл; Ф. Редько, освіта; П. Старшин, м'ясний і молочарський промисл; П. Белин, рибний промисл; М. Кариленко, будівельний промисл; І. Сєнін, легкий промисл; С. Діхтяров, паливо; Б. Куценко, самоходовий промисл; В. Сєсаріов, делегат нар. комісаріату достав СССР; П. Криленко, делегат нар. комісаріату звязку з СССР.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВА ВГАДЬКИ

До Америки вернувся оноді ньюйорський банкір Жіл Баш і, як це є звичаєм в Америці, на основі своїх кількатижневого побуту в Європі вважав своїм правом висказуватися про Європу з манерою знавця, на яку в Європі не дозволив би собі ніякий чоловік, що там жив пів сотки літ і весь час студіював європейські справи. Він заявив газетарам, що він в Європі бавився, але рівночасно не спускав ока з публічних справ, і на основі своїх спостережень прийшов до переконання, що в Європі війни не буде. На його думку, Гітлер війни не пічне, бо Гітлер здобув усе без вистрілу, а нині вже без вистрілу нічого здобути не можна, отже він здобувати нічого не буде, тим більше, що, добуваючи війською шпонебуди, можна й того не здобути й ще втратити добутого давніше. До того навіть, якби війна випала на його користь, Гітлер не може сподіватися добути щось таке, щоб оплатило кошовну війну.

Таке говорив у Нью Йорку одного дня американський банкір. На другий день знову з американськими газетарями говорив проте саме в Осло, столиці Норвегії, відомий американський політик, конгресмен Гемилтон Фиш. Цей поїхав до Європи спеціально на розгляд політичних обставин, мав розмови з визначними політиками Європи, як Бонетом, французьким міністром заграничних справ, з вайкавтом Геліфаксом, секретарем заграничних справ Великої Британії, та фон Рібентропом, міністром заграничних справ Німеччини, і на основі цих розмов Гемилтон Фиш висказав погляд, що різні народи в Європі війни не хочуть, але в Європі запанувала вбійна психоза (поважна умова недуга, божевілля), і що проблеми загнали політиків у сліпу вулицю, себто в безвихідне положення. На його думку, Європа йде до війни; Гемилтон ужив про її похід до війни слова, котрого вживається про тріску, що її несе сильна вода. Отже так Європа несеться до війни, як тріска наводі зближається до водопаду. Вона не має сили запобігти упадкові.

Висновки Гемилтона Фиша тим замітніші, що йому, як заявляють ворогові президенти Рузвельта, певно хотілося, щоб в Європі було інакше, щоб в Європі не було марева війни, щоб в Європі обставини перли до замирення, бо він знає, що президент Рузвельт провалив свою заграничну політику власне під кутом великої можливості війни та що на випадок скорого вибуху війни противники Рузвельта не можуть мати великої надії не то на повалення політики президента Рузвельта, але навіть на недопущення Рузвельта кандидувати на уряд президента втретє.

Тому слова конгресмена Гемилтона Фиша можна вважати за реальну острогоу, що в Європі дуже скоро може прийти до виповідження війни.

РЕВІНДИКАЦІ

А це що таке? — питає сторонній читач.

У нас це слово тепер модне. Навіть у найздоровішої людини не завжди всі органи однаково міцні. Хтось може мати дуже сильні мязи, а при тому притуплений слух, чи ослаблений зір. Не дається заперчити, що навіть в організації такої природною свіжою, невичитої нації, як українська, трапляються слабші місця. Такі місця — це Лемківщина, Гуцульщина, Полісся, шляхта, українці - римо-католики, поляки-греко-католики і т. п. В людському організмі бактерії атакують слабші місця; а в нашому національному житті польська суспільність тримається такої лінії, що преса вишукує ті слабші місця, вказує на них, веде про них широку пропаганду, а потім польська суспільність організується до відповідного наступу. Дану річ відповідно переосмислюється, щоб виглядала страшніше, а тоді вже ціла суспільність: гука!

Ми вже вивчилися тут, зрозуміли й відчули декілька дошкульних чужих висловів. Тепер від довшого часу приймається нове слово "ревіндикація". Йшла ревіндикація церков, загородової шляхти, а тепер... греко-католицьких душ.

При переписі 1931 р. вийшло, що 400,000 душ зарахувало себе тільки до греко-католиків, а не до українців. Можна припускати, що то 400 тисяч українців скрили себе з різних причин, чи може з привички не могли зрвати своєї приналежності по батьках до греко-католицької церкви. Так отже польська пропаганда відшукала тепер цю рибку, перебігла її відповідно й каже, що ця справа в Польщі неперорядкована. Коли греко-католицьких українців хоронить конкордат, заключений поміж папською столицею і польським урядом, то 400 тисяч, а то може й по-верх мільона греко-католиків-поляків здані на ласку греко-католицького духовенства, цієї "нової, змодернізованої митрополитом Шептицьким церкви". Ці поляки гр.-католицького обряду бідні, не мають ані польських проповідей у церкві, ані своїх польських священників греко-католиків, хоч їм це ніби належить. Вони мусять молитися, сповідатися по українськи в українських священників і підпадати під їх вплив, а тимсамим — під крилами греко-католицької церкви — винародовлюва-

тися, ставати українцями. А цей вплив то не щобудь: тепер вишукада польська преса, що св. Юр патрує навіть українській підпольній організації, бо її теперішній провідник був колись адміністратором митрополітичних дібр.

І така "кривда" діється греко-католикам-полякам у власній державі, що ніби якось переосмислює свій обов'язок...

В тому напрямі можна вже помітити і приватну ініціативу, хоч не без того, щоб її накидав хтось ззовні. Були вже випадки, що греко-католики одної громади домагалися проповідей у церкві по польськи. Траплялися випадки, що батьки римо-католики, а навіть греко-католики домагалися для своїх дітей науки греко-католицької релігії в школі польською мовою. Покищо це ще відокремлені випадки; пускаються на них відважніші, чи безлічніші. Але можна припускати, що така акція прибере масовий характер.

Та ще не досить тієї "кривди". Вона збільшується тим, що нібито українське духовенство від низки років попросту "краде" римо-католицькі душі. Знайшовся польський часопис і публіцист, який нарахував, що "на підставі побіжних обчислень за останніх 25 років греко-католицька церква вкрала полякам коло мільон польських душ на Червонській Землі". "Цей цинічний крадіж", каже той орган, якого доконують у білий день під боком влади, триває і процвітає далі... і т. д.

А третій спосіб на поляків, щоб зних сфабрикувати українців — це те, що українське духовенство переробляє в митрополітичній назвища на українські, напр. Паславський (зам. Паславські), Ляхович (зам. Ляховіч), Калинович (зам. Калинович) і т. п.

З тими лихами почали польські громадянські організації поважну й послідовну боротьбу. "Союз порозуміння польських суспільних організацій" (СППОС) у першій мірі і преса — тим, що вишукує, реєструє та показує ті страшні випадки, наслідком яких корчяться польськість на землях східної Галичини; в інших випадках державні чинники притягають "виновників" до відповідальності. Тепер майже кожне число не тільки українських, але й польських часописів приносить по кілька нотаток про те, на скільки місяців покарає такого то священника за перекучення назвища, себто

дарми почали вискакувати з моторки і далі нападати академістів, зближка їх обстрілювати та казали їм піднести руки вгору і відкидати зброю, хоч академісти самі вже зброю повідкидали. Багато з них прилягли на землі, а деякі з них стояли на дорозі з піднесеними руками. Є правдою, що жандарми хлопців били, а далі обшукували за зброєю.

І я сам розбрав уже тяжко раненого на обох ногах Гогу, який лежав у рові, кроваволю, та не міг підвестися, а мав поранення від вистрілу з легкого скоростріла чи автоматичної пістолі, яку мав тільки шт. кап. Плодек; бо поранення було від двох куль, одна за другою близько себе, як дає тільки скоростріл, або автоматична пістолі. Є правдою, що жандарми підчас стріляння і побивання хлопців поставили в ряд, але не знаю добре, чи тому, щоб їх легше розбрати, чи тому, щоб їх вистріляти.

На кінець жандарми завагонували хлопців до моторки, а я вже сам подбав, щоб ранених відвезти до лічниці до Великого Березного. Зпочат-

(Далі буде).

за — сфальшування документу.

Так отже греко-католицькі поляки будуть мати справлені назвища. Але що треба робити, щоб повернути до польськості ті 400 тисяч душ (чи як дехто нарахує їх на 1,400,000) душ! Це привертання душ на властиву віру, а згодом і національність називається "ревіндикацією душ".

З цими мільонами душ, що їх нібито "вкрала" греко-католицька церква якесь неясна історія. Це певне, що лиш якась маленька частина поляків не змінила греко-католицької віри. Навіть відомий єзуїт, кс. Урбан каже, що "поляки перетягнули до своїх рядів без порівняння більше українців, ніж перейшло поляків до українського табору". Гадаємо, що в тому випадку кс. Урбан навіть каже правду, як візьмемо під увагу засоби, можливості та обставини, що ними розпоряджаються, чи в них діють з одного боку українці, а з другого поляки.

Згадуваний уже СППОС порозумів до польських ксьондзів і всяких польських діячів обіжники, якими домагається "докладної перевірки кожної родини в кожній громаді". А щоб це легше йшло, треба це зробити при допомозі "місцевих польських суспільних чинників, обіжаних докладно з локальними відносинами, як учительство, солдати - поляки, громадські секретарі, війти та господарі, що суспільно більше вироблені, чи не заходять у даній родині випадок крадіж польських душ".

Якже перевести ту ревіндикацію в діло?

Той сам польський публіцист, що писав про цинічний крадіж греко-католицьких душ 25 років, каже, що:

"Пацифікація сх. Галичини зперед кількох літ, або деякі епізоди, про які недавно голосно було в соїмі, можуть викликати глибоку відряду в кожного культурного поляка, бо є інші відповідні та сильні способи. Саме їх треба вжити до ревіндикації мільона вкрадених душ і до рятунку тих, що це можуть впасти жертвою".

Одним з таких способів — це будування в кожному українському селі польського костела. От читаємо в розісланій відозві "Комітету будови каплиці в Почапах" (пов. Золочів), що:

"Римо-католицька каплиця буде найлуччим засобом у боротьбі з гайдамаччиною, буде бастионом польськості, в котру мусять розбитися змагання українських агітаторів, а також буде ревіндувати польські душі, що в останніх часах зрушені".

І дійсно; каплиці чи костели ростуть тепер, як гриби по дощі, чи вже є для кого, чи щойно має бути для кого. Але всеж таки це трохи затяжний і коштовний спосіб.

Супроти державного права, ніхто, а тим менше адміністраційна влада, не може виконувати ніякого примусу на те, щоб когось перетягати на інший обряд, бо польська конституція в уст. III. заручає всім громадянам свободу совісті і віри. Всеж таки від якогось року дістають українські парохіяльні уряди від старостів домагання, щоб видати метрики уроджених дітей з мішаних подруж, що йдучи за віросповіданням батька чи матері повинні бути охрещені в латинському обряді. Нераз домагаються навіть метрик таких осіб, що самі мають право змінити свій обряд. Старости домагаються тих метрик для себе, а потім уже пересилають до вписів у метрики до римо-католицьких священників. Деякі старости (як от у Товмачі) не хотять так багато бюрократичної роботи і кажуть переслати ті метрики так просто до

римо-католицького священика.

Правда, що знайшлися би в нас, в гр.-католицькій церкві, хоч хрещені в церкві, то їх метрики повинні бути згідно з законом в римо-католицькій. Але в польських метриках є щонайменше в п'ятеро стільки греко-католиків. А друге — батько має право рішати за дитину до 7-го року її життя, до якого обряду вона має належати.

Якщо хочіть воювати тією

самою зброєю, то треба бимимо-католицьким українцям (а такі є) домагатися в костеле української проповіді, українських додаткових богослужень, навчання релігії українською мовою і т. п. Тільки, що сили не було тут співмірні. Деякі українські кола вже навіть прилягло — вправді соромливо — підносити таку гадку, але покищо без успіху.

Львів, 31. липня 1939.

X.

РОЗГУБЛЕНА РОДИНА

Потреба тіснішого зв'язку українців з широким світом
за старим краєм.

Український часопис закордону — це нині в Галичині сенсація. Не тому, щоб наші брати й земляки — а є їх сьогодні повно в різних країнах! — забували про нас і щоб українська преса поза Польщею не існувала. Ще рік тому в кожній редакції українського часопису у Львові були стирти тієї преси: бюлетені, часописи і книжки приходили з Франції, Німеччини, Америки, Канади, Бразилії, Далекого Сходу — і читали ми і писували з них багато такого, що підносило нам духа та веліло гордіти за наших далеких і близьких.

Від року цей зв'язок з друкованим словом перервався, або в найкращім випадку змінився з ріки в ледви помітний струмок — часопис, що прийде з закордонною маркою, стає справжньою рідкістю і мають рацію читачі, коли нарікають: "Замало пишете про братів за світу".

Про братів за світу... Ці брати живуть, працюють, мають свої турботи й радощі. Цензура є справді боляча, коли підтягає під один аршин всі закордонні українські періодики — і коли навіть про виставу Архипенка в Нью Йорку, що відбулася в червні ц. р. та стала сенсацією Злучених Держав, мусимо доводитися з англійської преси.

Але хіба одна тільки вистава Архипенка мала таку долю? Зі швейцарської преси знаємо про нові декрети бразилійського уряду, дуже жорстокі для "чужинців". Зліквідовано майже чужомовне шкільництво в тій країні, заборонено чужомовні концерти, вистави, виступи, навіть проповіді в церквах; в хатах не вільно мати портретів визначних чужинців, чужомовна преса мусить містити паравельно португальський текст, — словом — самі "тотальні" благодаті. Але про те, як пристосували той закон до наших братів - колоністів, чи оминували вони постанови його (бож він має виразно протибольшевицької вістря) та як проходить під його опікою життя українців Бразилії — не подібете ніде ні слова. А чейже це цікава й на правду життєва справа нас усіх...

Потім багато новинок в англійській пресі, з яких ми довідуюся про життя наших братів у Канаді й Америці міжмохому поміж рядками. В Чіпава, в Канаді, 17-літня Анна Олексюк (хві українська, ні?), кинулася з моста у воду й хоч сама вийшла кілька днів перед тим з шпиталю після операції горла, переплила 50 м. до місця, де хлопчина втонув, добула його з дна й притягнула на беріг; геройську нашу землячку мають нагородити небаром медалею.

Далі: на високе військове становище на Гавайських островах призначили Івана Михайличка, старшину американської армії. Преса точно відмічує, що він родом зпід Рогатина у схід. Галичині. У Фак-Чей в Америці відкривають Українську Дівочу Академію, навіть світляни з її будинку є в американській пресі. Д-ра Миколу Стрільчука вибирають радним до управи

міста Мондер. Українці в народних строях витяють хлібом і сіллю короля Юрія VI. в його подорожі по Канаді і т. д., і т. д. — повно прецікавих вісток, від яких живіше бється нам серце і які мусимо добувати з т. зв. другої руки. А чейже попри ці події з життя наших братів, що їх відноувала навіть чужомовна преса, діється у них чимало такого, що для англійського репортера і звітодавця нецікаве, але що цікаве для всіх українців у світі і що незвичайно важне для життя українців Канади чи Америки. Така, напр. фільма "Запорожець за Дунаєм". З анонсів бачимо, що йде в кількох кінах Нью Йорку, але як іде, як зустрічають її глядачі і критика — а це для нас найцікавіше — не знаємо нічого.

Живуть наші брати по далеких землях, по широких морях плавають. Багато є серед них людей і подій, гідних уваги навіть постороннього глядача. Невже нема змоги довідатися про перших і другі, коли одинока дорога, друковане слово — починає не з нашої ані їх вини відмовляти своєї дотеперішньої служби?

Хочемо просити всіх наших земляків адалеких країн, що матимуть у руках це число нашого часопису: не забувайте про нас! Памятайте, що ми тут, у Старім Краю, не затратили ні трохи зв'язків крові й серця з Вами і Ваші смутки — це наші смутки, Вашими радощами й успіхами радіємо і ми. Тимто не жалійте нам вісто про своє життя, про його події й подробиці. Коли нам неможливо діставити пресу з країн, де живете, пишіть до нас, як пишете до родини, пишіть листи й картки. Будемо використовувати кожну вістку, а запевняємо Вас, що на них ждуть тут, у Старім Краю, тисячі українців, для яких Ви ніколи не перестали й не перестанете бути дорогими братами.

Тих же, що мають своїх та знайомих у далекому світі, просимо й від себе попросити, щоб не забували вони про родинні та особисті справи час-до-часу бодай подати якісь вістки з культурного й організаційного життя українців у своїм місті, чи окрузі, все одно — Канада це чи Далекій Схід, Америка чи Австралія.

Інформація українців про свої успіхи й невдачі — це не тільки зв'язок. Це й один з важних національних обов'язків. — ("Новий Час").

Олег П.

НА РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Написав Р. Д. Савчук. З передмовою Л. Нигрицького. Ст. 128. Видавництво "Українська бібліотека". Видавець Іван Тиктор. Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилкове виховання не вдалося йому діти.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в "Свободі".

"Svoboda"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

З БОЇВ ЗА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(11)

Знання свідка-очевидця, п. Дмитра Ігнатка, штабного стражмайстра жандармерії, українця.

Дня 16. березня 1939 р. рано був я на стації в Перечині з багатьма іншими жандармами. І готовилися до евакуації, коли на стацію прийшла з Ставного телефонічна відомість, що на стації в Ставнм Січовики не пускають зброї до Польщі. На стації в Перечині штабний капітан Плодек хлопців про віддачу зброї і вияснити справу, бо я знав, що то наші люди і знав, що проти якого вони ту зброю не мають, лише на власну охорону, або хіба проти мадярів. Коли нараз з моторки почали жандарми стріляти салвами і тому я сам мусів скочити в рив і схоронитися, бо могли мене застріляти. Є отже правдою, що з боку жандармів не було того найменшого полегшення на хлопців і навпаки стріляння почали жандарми нагло, зіскокуючи на ту групу академістів. Моторка стала і підчас наглої стрілянини з боку жандармів жан-

дарми почали вискакувати з моторки і далі нападати академістів, зближка їх обстрілювати та казали їм піднести руки вгору і відкидати зброю, хоч академісти самі вже зброю повідкидали. Багато з них прилягли на землі, а деякі з них стояли на дорозі з піднесеними руками. Є правдою, що жандарми хлопців били, а далі обшукували за зброєю.

Так вийшло під командою Плодеків моторки з двома вагонами в напрямі до Ставного дець коло 40 озброєних жандармів а одним легким скорострілом та гранатами. По дорозі в Дубриничах довідалися ми від чеха-залізничника, що і на стації в Дубриничах Січовики мають отворений вагон

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЕТИКА ГЕТЬМАНСЬКОГО РЕДАКТОРА.

Я завжди думав, що всі редактори є люди холоднокровні, вирозумілі, ну й етичні.

Та я дуже розчарувався, коли прочитав відповідь редактора „Нашого Стягу“ (написану певно в гарячці) українській жінці, пані Кочан.

Такої люті і такої простацької поведінки я ще ніколи не завважав. Дивним і зовсім неоправданим був цей поступок редактора „Нашого Стягу“.

Я прочитав у „Свободі“ з 10. липня 1939 допис пані А. Кочан, під заголовком „Схематичність“. У цьому дописі не завважав я нічого кримінального ані злого. В цьому дописі жінка патріотка висказала свою думку на помилки гетьманців і виявила свої почуття; а це ж хіба кожному відомо.

Цей допис серед культурних людей, що читачі критикують своїх провідників. Навіть критикують президента Злучених Держав, та й редакторів і інші часописи. А що більше, ці редактори навіть поміщують отакі критики, висказані читачами у власних часописах, і ніколи не дають, ні не образують їх!

Отже в дописі пані Кочан я не завважав нічого злого, ні навіть нового, бо те, що вона написала, дуже добре кожному відомо...

Прочитав цей її допис, відложив число на шафу, тай забув про те.

Аж тут передано мені „Новий Стяг“ з 15. липня 1939 р., в якому була відповідь самого високого освіченого редактора, пана полковника Шаповала, під „аристократичним“ заголовком „На городі бузина — а в Києві дядько“. Зразу думав, що це якась сміховинка. Та, читаючи, я аж здивувався, що пан полковник такі речі пише.

Дочитавши до кінця, я таки справді розсміявся: бо якже не сміятися, коли така немічна жінка так налякала пана редактора, що він аж голову страви! Подумайте лиш: полковник і настрашався жінки! Щоби то було, якби так ціла жіноча сотня нагло заявила перед паном полковником?...

Трудно зрозуміти, як міг інтелігент, полковник, що „будував Україну“, а тепер редактор, так безкритично і прямо грубо напасти на жінку!

Шкода, що пан редактор не скористав із рецепти, яку радить пані Кочан, і не випив 12 великих склянок змийної води. Може не був би понизив так фах редактора, тай себе, як бувшого полковника.

Гарячка не помагає, але шкодить!

В гарячці людина не відповідає за свої вчинки. Але й не годиться людині, тим більше редакторові, писати в гарячці, бо з цього виходять лише нісенітніці, і вилазять наверх брутальність, нетактовність і злоба!

Коли пан полковник Шаповал уважав за відповідне відповісти пані Кочан, то міг це зробити спокійно, тактовно, по „багківськи“, а не накидатися з ревом!

Із цього заключаю, що в безсилій оборонити промахи своєї організації і часопису „Наш Стяг“ пан полковник Шаповал кинувся на паню Кочан з лайкою і нею хотів заступити річеві аргументи.

О. П. Ковальчик,
Шкаго, Іл.

НАГІНАЮТЬ ПРАВДУ ДО СВОЇХ ПОТРЕБ.

Вечором 8 серпня ц. р. слухав я через радіо промову англійського політика, бувшого міністра, Вінстона Черчила, який говорив про загрозу війни в Європі. Розказував він дуже поетично, що так гарно

на світі, спокій, мир, а ось чути стукіт чобіт двоміліонової німецької армії, що тепер на маневрах приготується, щоб ударити в котрусь державу. За хвилину каже він, що чути знов стукіт чобіт міліонової армії, а цим разом італійської. Далі він розказав, як Гітлер „увільнив“ наперед Австрію, а потім Чехословаччину, а Мусоліні Альбанію. Коли би прийшло до війни, говорив Черчел, то треба тільки одного чоловіка винувати, а це Гітлер, який нападає на інші народи і кривдить їх.

Не згадав цей великий англійський політик ні словом про 45-мільоновий український нарід, роздертий між чотирьох народів, що жорстоко тепер його гноблять; налять його церкви, замикають інституції, виморюють голодом, тисячами садять до тюрем, чи на заслання. Ні словом не згадав про це велике горе українського народу. І колиб Гітлер чи Мусоліні сиділи тихо, не захоплювали Австрію, Чехословаччину, чи Альбанію, то, за словами того англійського політика, все булоб гаразд на світі, булоб гарно, радісно, мирно, весело.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 1, 2, 7, 9, 28, 31, 78, 85, 98, 186, 189, 201, 228, 231, 248, 265, 305, 314, 365, 382, І МОЛОДЕЦЬКИХ ВІДДІЛІВ: 426, 427, 429, 430 І 436.

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

вище поданих відділів У. Н. Союзу відбудуться В НЕДІЛЮ, 27. СЕРПНЯ (AUGUST 27, 1939) В МІСТІ СТ. КЛЕР, ПА.

Місце галі для відбуття зборів буде проголошене пізніше. Збори розпочнуться точно в 2. годині пополудні.

Проситись урядників усіх вище згаданих відділів прибути обов'язково на ті збори. На тих зборах будуть обговорені такі справи, які є важливі для кожного відділового урядника, а також і члена. Тому кожний урядник повинен конче взяти участь у тих зборах, де промовлятиме окружний організатор У. Н. Союзу п. В. ЗАГАЙЧУК. П. Загальне висловлення організації реферат та порушити такі справи, які певно будуть інтересувати кожного урядника. Крім урядників усіх відділів, на збори повинні прибути також і члени з Ст. Клер і поближніх околиць. Таксамо члени можуть бути присутні на нарадах. Вікни запрошуємо до участі відділи 164 і 333 з Бервік, ПА., якщо вони бажають прилучитись до цього окрота, що об'єднує вище згадані відділи. Вказаним є, щоб члени з класу Т. принесли на збори свої грамоти.

Пригадуємо ще раз, що не повинно бути ані одного такого відділу, який не прислав би своєї репрезентації на ці збори. 191,57

ЗА ОКРУЖНИМ КОМІТЕТОМ:

Д. Капітула, окр. предс.; І. Чепе, окр. секр. О. Костюк, окр. кас.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ 204. ВІДДІЛУ УКР. НАРОД. СОЮЗУ при співучасті Української Православної Громади.

відбудеться

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 20. СЕРПНЯ (AUGUST 20, 1939)

В ПАРКУ „THE NATIONAL BOWLING ACADEMY“, 46th AVE. & 160th STREET, FLUSHING, L. I.

Парк відчинений від години 10. рано. Першорядна музика. Вступ 40 центів.

До численної участі в тім пікніку запрошуємо всіх українських громадян

ДІЗІД ДО ПАРКУ: В. М. Т. Subway to Times Square; 1. R. T. Subway to Grand Central—change to Flushing Train & 2nd Ave. „L“ to 57th St. Sta. change to Flushing Train. Get off at Main St. Sta. then take ROSEWOOD BUS. Bus stops at door.

From Brooklyn: All „L“ trains to Queensboro Plaza Sta. Change to Flushing train.

ІДЕМО ВСІ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ДЕНЬ

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ПАРОХІЙ в Картерет і Савт Плейнфілд, Н. Дж., та Стейплетон, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, 27. СЕРПНЯ (AUGUST 27, 1939)

В MARKWALT'S GROVE, EAST RAHWAY, CARTERET, N. J. Початок у год. 1. пополудні. Вступ 25 центів.

В програму входять виступи хорів, промови, змагання, товариські забави та різні несподіванки.

До ласкавої участі запрошуємо всі братні Парохії, Організації й Громади з ближчої й дальшої околиці.

Дорогоказ: З головної дороги U. S. 1 звернути в Rahway, N. J. до Картерет і їхати дві милі. При дорозі до Городу Марквалта будуть установлені американський і український прапори.

(На випадок непогоди програма буде виконана в German Hall при Roosevelt Ave., в Carteret, N. J.)

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ РОГАТИНЩИНИ відбудеться

ПЕРШІЙ ПІКНІК РОГАТИНЩИНИ

В НЕДІЛЮ, 20. СЕРПНЯ (AUGUST 20, 1939)

НА НОРТ ГУДМАН. Музика М. Юркова.

На пікнік запрошуємо всіх наших місцевих і поза-місцевих громадян, всі братства і товариства. Весь дохід призначений на фонд будови повітового Народного Дому в Рогатині. Комітет.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ.

Вражіння зо Здвигу Українських Націоналістів Стейту Нью Джерзі.

Четвертий Націоналістичний Здвиг в стейті Нью Джерзі, влаштований Українською Національною Стейтовою Організацією й Окружною Управою ОДВУ, був у декілька відмінний від попередніх здвигів.

Програма почалась майже в такий самий спосіб, як у минулих літах. Представники наших великих установ висказали в коротких рефератах свої погляди і привітали Хорі українських православних і пресвітерських церков переплітали програму, щоби бесіди не мучили слухачів. Танцюристи розвеселили старших і молодших своїми гарними танцями. Представництво Золотого Хреста і МУН-у заувважали значущий зорганізованого жіноцтва і молоді. Програма тривала дві години, а проводив нею голова Стейтової Організації, п. В. Буката.

І тут внаслідок цікаве явище. Бувало, підчас програми люди ходили, крутилися, перешкоджали. Цього року велике число старших і молоді слухало бесідників українською й англійською мовою. Котрі були умучені зо спекси, сідали на землю і слухали. Але було зо слухачи.

Кожний бесідник говорив річово і поважно про загальні справи і потребу сильної організації. Кожний, хто слухав, пішов додому з тою постановою і з тим розумінням: Українці під теперішню пору партій не мають і жадних не признають. Найкращі сини і доньки України борються в окопах проти чотирьох займанців, добуваючи волю Соборної України. Хто почував себе правдивим українцем, той стає в ряди з тими, що не розуміють жадної угодовщини з ворогами, лише боротьба на життя і смерть, аж до цілковитої перемоги.

Друге гарне явище було на тім здвизі, що майже дві третини було молоді. Підчас програми я мав нагоду перейти через павільон, котрий був порожній, лише кількох людей було в середині, всі інші слухали програми. Наша спільна праця і змагання не йдуть марно. Наша молоддь починає нас розуміти. Ми, старші емігранти, виховали нашу молоддь не зле. Кожний з нас дав своїм дітям стільки науки, скільки наші діти хотіли, або скільки наші обставини нам на це дозволяли.

Наша робота ще не є скінчена. Ми, старші, часто не хочемо розуміти цього, що наші діти перейшли школи, розуміють життя й обставини американськї в інший спосіб, як ми розуміємо, і через те часто ми не годні зійтись під тим оглядом. Ми бажали, щоби діти наші думали, як ми думаємо, робили те, що ми робимо.

Ми не маємо найменшого права так думати. Ми маємо добрі сторони, але маємо такі, що до американського життя не підходять. Ми повинні наші помилки зрозуміти і піти з нашою молоддю пів на пів та посунути їх в політичну роботу, де зорганізовано ми моглиб неодному з нас здобути позицію чи то в уряді, чи інших великих установах державних. Ми своїм нерозумінням справи, тратимо нашу молоддь, бо вона є приготувана йти даліше у вир життя, але ми не вміємо її підперти спільними силами. Вона часто йде між чужий елемент, там не знаходить нічого, крім обіцянок і так часто знеохочена відходить зовсім від громадського життя.

Ще одно вражіння дуже цікаве я завважив: Були часи, що як на такий здвиг явилось дві і пів тисячі народу то великий „бизнес“ робилось, але робилось багато річей, що треба було паленні зо стиду. На цьогорічній здвизі ми не зробили дуже великого „бизнесу“, але ми зробили моральний великий крок вперед, бо ми всі завважили гарно і достойно. Використали кожне слово бесідників. Маємо за собою свідому громаду старших і маємо свідому молоддь.

Перед нами наступає рік, де будемо вибирати кандидатів на президента і інших достойників державних. Нашим обов'язком є зорганізуватись політично і взяти якнайбільшу участь в тих виборах. Ми маємо віддати голоси на такого кандидата, котрий своїм офіційним голосом як президент великої демократичної держави упиється за наших оратів, що невинно терплять по тюрмах або голодують на своїй природно багатій батьківщині.

Зєдинені побідимо, поділені загинемо. Т. Рудий.

УВАГА! СОЮЗОВІЦІ З ДІТРОЙТ, ГАМТРАМК, ДІРБОРН І ВІНДЗОР! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ЗЛУЧЕНИХ 10 ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ влаштується

В НЕДІЛЮ, 27. СЕРПНЯ (AUGUST 27, 1939)

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ

получений

з ВЕЛИЧАВИМ ПІКНІКОМ

ЯКИЙ ВІДБУДЕТЬСЯ В БРОДВЕЙ ПАРКУ ПРИ 21½ МИЛІ RYAN RD.

Половина всього доходу з цього Дня призначена на докінчення У. Н. Дому в Дітройті, а половина на просвітні цілі в рідному краю. — Вступ 25 центів.

За добру і веселу забаву ручить — Центральний Комітет У. Н. Союзу.

Боси на пікнік будуть відходити в 1. год. попол. від У. Н. Дому при Мартин уа. і Укр. Хати при Грейлінг ул.

УВАГА! ПЕРШІЙ РАЗ У ДІТРОЙТ, МІШ! УВАГА!

ФІЛІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ В ДІТРОЙТ УЛАШТУВУЄ

„ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ“

В НЕДІЛЮ, 20. СЕРПНЯ (AUGUST 20, 1939)

В БРОДВЕЙ ПАРКУ, ПРИ РАЕН РОВД І КЛІНТОН РІВЕР, КОЛО 21-ШОЇ МИЛІ.

Початок від 12. години пополудні. Вступ 25 центів від особи.

ПРОГРАМА:

1. Програму попередить молебне, який відправить о. д-р С. Тиханський в асисті о.о. Побуцького й Крохмального, точно в год. 2. пополудні.
2. Після відправи дефіляда членок відділів СВА перед українськими, американськими і СВА прапорами під звуки Української Мандолинової Оркестри „Боян“, а відтак відспівання гимну СВА.
3. Привітання головою Філії СВА, панею А. Ганиш, учасниць сьвята.
4. Сольно співане в супроводі оркестри „Боян“ відспіває пані Ст. Цимбаліст.
5. Святничий реферат — пані Олена Штигори з Філадельфії, голова організаторка СВА.
6. Привітання для членок СВА від українських організацій Дітройту передасть д-р А. Т. Кізей, головний контролер У. Н. Союзу і президент У. Н. Дому.
7. Маршові вправи під звуки оркестри „Боян“ виконають члени місцевих відділів СВА.
8. Кінцеве слово: пані Ю. М. Шустакевич.

Після програми танці й забава для молоді, а для старших осіб в Українській Гостинниці під шатром який зладять члени СВА, по уміркованих цінах.

Високоповажани Українці й Українки!

На цей великий для українського жіноцтва день запрошуємо сердечно всіх вас з Дітройту й цілої околиці, запрошуємо українські організації й товариства, а зокрема запрошуємо до участі всі інші українські жіночі організації, сестричтва і нашу дорогу молоддь метрополії Дітройту. Кличемо теж інші відділи СВА з Клівленда, Акрона, Пітсбурга, Філадельфії, Нью Йорку і інших місцевостей прибути на День Української Жінки до Дітройту. Своєю участю допоможіть нам звеличати Свято Української Жінки, а рівночасно здобути фонди, які будуть роздані по половині на українських жінок з Карпатської України і на жіночу самостійну пресу.

ЗАВВАЖИ: Автобуси до Бродвей Парку відходять в год. 1. попол. від У. Н. Дому при Мартин і Мішган і від Української Хати при Грейлінг вузл. з перестанками при вулицях Кенеф, Карпентер і Девісон.

На випадок дощу „День Української Жінки“ з повніше начеркеною програмою відбудеться в цей самий день в Українським Народним Домі.

ФІЛІЯ СВА В ДІТРОЙТ.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 20. серпня, в годині 2. пополудні, в галі, де звичайно. Проситись всіх членів прийти на збори, а догуючих вірників свої залогістії. — М. Ромашук, предс.; К. Глобінська, кас.; Г. Тимчій, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 20. серпня, зараз по Св. Божій, де звичайно. Проситись всіх членів прийти на означений час. Догуючі члени мусять вірники свої залогістії, щоби не наразілись на суспенду. Секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Звичайний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбудеться в неділю, 20. серпня, в 2. годині пополудні, в церковній галі на Рузвелт Ев. Проситись всіх членів зійтись і винюпити свою належність. — І. Маркович, секр.

ЗБІРНИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛ. Надзвичайні збори Бр. Рокка. Преса. Богородиці, від. 259, відбудуться 20. серпня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 4950 Савт Палайна ул. Уряд напомує всіх членів прийти на означений час, бо багато справ буде до вирішення. — В. Горинський, предс.; В. Гула, секрб.; І. Побуцький, фін. секр.; А. Фоца, рек. секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 99, відбудуться в неділю, 20. серпня, зараз по Св. Божій, в галі церковній. Проситись всіх членів прийти на ті збори й вислухати місячний звіт прозводання уряду. Також проситись догуючих членів, щоби прийшли на збори й заплатили свої місячні вкладки, бо відділова каса за догуючих членів більше платити не може, бо каса є вичерпана. — Уряд.

МАГАНОВ СІТІ, ПА. Мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 305, відбудеться в неділю, 20. серпня, зараз по Св. Божій. Повинністю кожного члена є прийти і вірники свою залогістії. Ще раз напомуємо догуючих членів, що вони не прийшли і не заплатять своїх належностей, то будуть суспендовані. — М. Гентон, секр.

Гривна.

В містечку Безболотові розліплено на мурах оповісті, що хто відважиться плюнути на хідник, заплатити кару 5 сотиків.

— Дешево тут у вас, — каже гість зо Львова, — у нас треба заплатити за таке найменше золотого.

— І, ми зразу пробували від золотого, — відповідає сторож, — але ніхто не хотів плювати, бо було задорого. Отже треба було знизити й тепер все щось капне до каси.

Рекляма.

На дверях крамниці з дичиною купець вивісив такий напис:

„На бажання шановної клієнтелі здираємо відрашу шкіру...“

СМЕРТЬ ОДНОГО ЛЬОКАЯ.

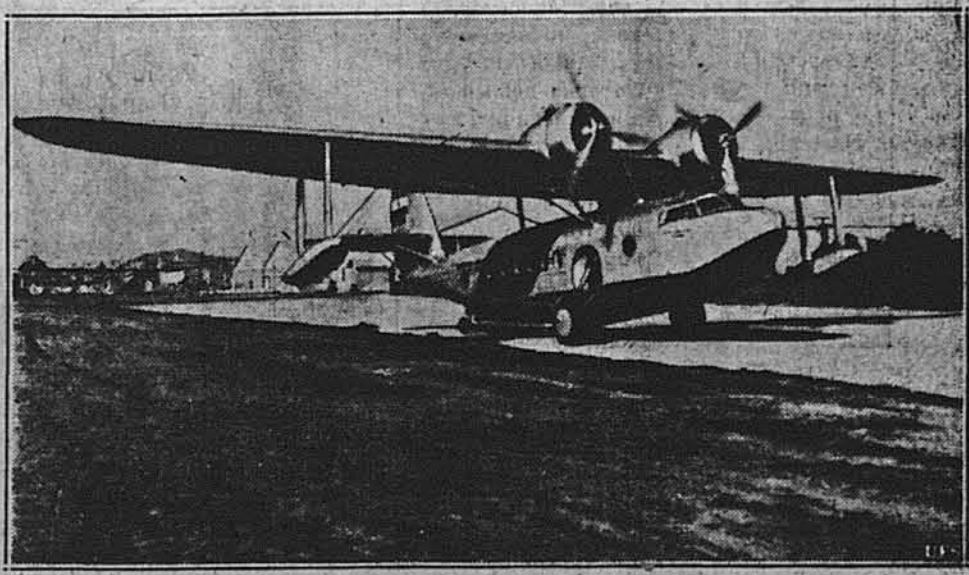
Паризька преса знайшла місце і на новинку про смерть довголітнього льокая, що служив відомому діачеві, міністрові Бріанові. Його знали всі тільки по імені Еміль, а не по назвищі Демре. Бріан, що був ціле життя нежонатий і ніколи не вміє давати собі ради з господарством і рахунками, знайшов собі Еміль, як свого невідступного помічника і довірника. Зпочатку Еміль був його шофером, потім, коли осліп, залишився вдома як льокай, а його жінка була кухаркою і видавала якнайкращі обіди для вибраних гостей Бріана. Бріан у своєму звітові записав їм один свій дімок в околицях Парижу. Там Еміль зо своєю жінкою дочекався назвіть свого „золотого весілля“. Чимало анекдот про Бріана на перейшло з уст Еміль до паризької преси.

Добрий приклад.

Тато до малого Ромка: — Може знаєш, в котрій то книзі Мойсея є написано: „Діти відпокутують гріхи своїх батьків“? — Знаю.

— А чи ти прочитав би мені на прикладі ту думку?

— Чому ні! Ось татко згрішив і написав мені задуху з рахунків, а я мусів відпокутувати й дістав двійку, бо задача була зла.

ЖЕРТВА ВИПАДКУ.

Такий літак, як цей, розбився недавно в Ріо Де Женеїро, столиці Бразилії, спричиняючи цим смерть 14 осіб.

КУПАННЯ НА СОНЦІ ТА У ВОДІ

Літо це пора купання — на сонці та у воді. Тому й треба знати, чого вимагає гігієна, себто наука, яка дає про збереження нашого здоров'я, про попередження деяких хвороб, що можуть виникнути наслідком зловживання цими корисними й приємними сезонними розвагами.

Купання тоді корисне, коли воно:

1. Не спричинює простуди.
2. Не переохолоджує тіла.
3. Не шкодить органам дихання і кровообігу.

Розглянемо докладніше ці положення:

1. Простуда — це наслідок швидкого охолодження розгрітого тіла або якоїсь його частини. Зайве й казати, що чим більша різниця температур тіла й води, тим більша стає можливість простуди.

Ризиком для здоров'я буде купання у воді, що має теплу менше 68° Фаренгейта, бо тоді різниця між теплом тіла (коло 97° Ф.) і води надто велика. Не слід також йти у воду, дуже розгрівшись; краще посидіти голому на березі 5—10 хвилин, щоб трошки охолонути.

2. Вода в річці завжди холодніша від нашого тіла; при купанні тіло віддає частину свого тепла воді; коли та віддача перевищує продукцію тепла тілом, то настає переохолодження тіла, шкідливе, бо це вже ослаблює організм.

Виникає питання: скільки часу можна сидіти у воді, не доводячи тіла до того шкідливого переохолодження? На це питання трудно дати точну відповідь, бо справа залежить від трьох чинників:

а) Худі організми мерзнуть скоріше, ніж гладкі. Це річ зрозуміла й не вимагає пояснення.

б) Температура води — також річ зрозуміла: в теплій воді можна сидіти довше, в холодній менше.

в) Коли людина енергійно рухається у воді (плаває), вона продукує більше тепла, отже не так швидко змерзне, як людина, що сидить нерухомо.

Можна, а навіть і треба, робити перерви в купанні, тобто вилізти з води й погрітись на сонці. Але наступне купання повинно бути удвоє коротше, ніж попереднє.

Організм середньої дужкості може сидіти без руху у воді, що має температуру 68—72° Ф. чверть години. Що поверх того — це вже з деяким ризиком для здоров'я.

3. Нарешті третє положення: щоб купання не шкодило органам дихання та кровообігу.

Коли людина ввійде у воду, моментально скорчнуться (звужуються) всі волосні кровоносні жилки (капіляри) на

всій поверхні її тіла, а що тих волосинок дуже велика й густа сітка (голкою вколить, то й то попадете в якийсь волосинок і крапелька крові виступить), то при скорченні всіх волосинок значна частина крові відпливає з поверхні тіла до внутрішніх органів: легень, печінки, нирок і т. п., а серцю через те завдається більше праці, бо-то саму кількість крові воно повинно проганяти крізь зменшений обсяг кровоносної системи. Отже коли людина має якусь хворобу внутрішніх органів, особливо легень, нирок або серця, то купання в річці для неї безумовно шкідливе: бронхіт може тільки посилитись; при початковій формі туберкульозу легень може з'явитись небезпечний крововиплив з них; стан хворих нирок значно погіршиться; а при хворобі серця, особливо, коли людина у воді багато рухається, плаває, — що завдає серцю ще більше праці, — може настати таке ослаблення серця, що людина зомліє (отже може й втопитись, хоч би й уміла добре плавати), може настати нагла смерть. Коли ж навіть такої небезпеки не буде, то у

ГЕРТРУД ЕДЕРЛЕ

відома пливачка, що колись переплила Англійський Канал, виступає тепер в Аквакаді на Світовій Виставі в Нью-Йорку.

всюкому разі стан хворого серця значно погіршиться. Отже таким хворим, без поради лікаря, не слід купатись.

Єдине, що моглоб дозволити собі такі бідолахи у літню спеку, коли тіло обливається потом і припадає порохом, — це роздягнутись на березі по черзі обмивати тіло, обмиваючи його по частинах.

У воду краще не відразу кидатись, а входити в неї по-зволі.

Соняшні купелі, при розумному вживанні їх, можуть бути дуже корисні, при зловживанні ж можуть принести багато шкоди.

Соняшне світло має в собі невидимі для нашого ока промені: позафіолетні (хемічно дуже чинні) та позачервоні (теплові). І ті й другі дуже сильно впливають на організм (ростинний, тваринний і людський). Робити собі зававу, або спорт із того сильного природного чинника не можна без шкоди для свого здоров'я. За модну, нерозумну забавку: обсмалитись так, щоб шкіра стала чорна, як у... готентота, — платити їмоді дуже багато.

Соняшне світло дуже корисно впливає на деякі хронічні (давні) хвороби: рахіт і золотуха в дітей, старі ревматизми, невралгію, запалення суглобів, старі плеврити, деякі (далеко не всі) хвороби шкіри, деякі (знов же не всі) задані жіночі хвороби, деякі форми туберкульозу костей. Особливо обережність потрібна з соняшними ваннами при туберкульозі легень: тут без поради лікаря можна собі багато нашкодити, бо майже напевно можна сказати, що при цій хворобі соняшні купелі дуже корисні в одній десятій випадків, а можуть дуже пошкодити в дев'ять десятих.

Щож до здорового організму, то соняшні купелі можуть корисно вплинути на нього тільки тоді, коли ними не зловживати. Грітись на сонці голому можна без шкоди для здоров'я не більше як 20—25 хвилин. Що поверх цього — це вже „від лукавого“.

Соняшне проміння дуже сильно впливає на нашу нервову систему, особливо на відрахову, тобто на стрижень, або хребтовий мозок. Від перегрівання діяльність його дуже підпадає, рефлекси відбуваються значно помаліше. Наслідком того перегрівання настає сонливість (хочеться спати, іноді навіть і васне людина, лежачи голою спиною до сонця), а це показник великого ослаблення усієї нервової системи.

Пошож маємо ослаблювати найдорожчий, найделікатніший орган нашого тіла? Для забави? Для якогось нерозумного „спорту“? Або щоб мати вигляд готентота? Дехто ставить питання: а як же ті африканські чорні люди живуть?

Вони ж голі ходять на такому пекучому сонці. На це єдина відповідь: ті ж народи приспособлювались до умов свого життя тисячами поколінь, десятками тисяч літ, а деж багато значить: це утворює цілі раси людей, цілі породи живих.

Отже соняшні купелі в нашому підсонні можуть бути корисні тільки тоді, коли грітись не більше як 20—25 хвилин. Довше випривання може бути тільки за порадою лікаря.

Р. Сочинський.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СЕНТРАЛІЯ. ПА. Місячні збори, Вр. св. Арх. Миколая, від. 90, відбулись в неділю, 20. серпня, сейчас після богослужіння. Кожен член має явитись обов'язково, як чоловіки, так і жінки, і заплатити свою належність, а ті, що є суспендовані, також нехай заплатять свою належність, то будуть прийняті наново. За нікого з відділів каси не буде більше виплатити, бо каса вичерпана і не всієї за хорів виплатити, а не то за хворих виплатити. Кожен має заплатити свою належність, як хоче, щоб не була суспендований з У. Н. Союзу. Прозаго є це справу відділів до рішення і то дуже важко. Проситься родичів, щоб виплатити свої діти в ряди У. Н. Союзу. Наш відділ мусить дати дарунок для Батька Союзу в 45. роковини його існування і в той спосіб віддячитись йому за ширшу опіку й помір в кожній потребі, як тут так і в старім краю. Хто перший внісе свою родину, той має ширшу любов до нього і до родини. — З. Волчанський, предс.; І. Надич, кас.; І. Чепак, секр.

В советській школі.

— Діти, — каже сільський учитель до своїх учеників, — будьте чемні, то завтра розкажу вам про славного Колумба і його яйце. При тій нагоді не забудьте принести по яйці до практичних вправ. Хто не буде мати яйця, найпринесе грудку масла.

В школі.

Професор: Як кинеш кусник заліза на дощ, то що з ним станеться?

Учень: Заржаве.

Професор: А як кинеш кусник золота?

Учень: То пропаде.

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпартійного терпіння. Аналіз крові, лугу „Екс“, аналіз сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКИМ ЦІНАМ. Запалення удачу лікують. Ревматичні стани, „Гей фішер“, астма, клопоту відходою книжки, піхура залоз і нирок лікують модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ. DR. DERUNA 128 East 86th St., New York City. Кожного дня від 10.—2. год. і від 4.—9. У неділю від 10.—2. Осібна ждальня для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

НАЙНОВІШІ СТІННИ КАЛЕНДАРІ НА 1940 РІК

Величина 15x20

Наталка Полтавка.

Гетьман Іван Мазепа.

За Україну

1918 Листопад

ЦІНА КАЛЕНДАРІВ:			
1 до 4 по	25 ц.	50 до 99 по	13 ц.
5 " 11 "	20 "	100 " 249 "	10 "
12 " 24 "	17 "	250 " 499 "	9 "
25 " 49 "	15 "	500 " 1000 "	8 "

В нас є великий склад різного роду календарів і святкових карток. Агенти, скеларі й всі інші хай пишуть по безплатній каталог до: 191.

UKRAINIAN BAZAAR, 2248 Grayling Av., Detroit, Mich.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЬО ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕЙТІВ! УВАГА!

ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН СВІТОВОЇ ВИСТАВИ в НЬО ЙОРКУ

не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назв.:

„LUCKY OPEN KITCHEN“

33 THIRD AVE. (3), між 9. і 10. вулицями, NEW YORK CITY

Там можна дістати по приступних цінах смачні старокраєві, як рівнож американські страви. Ми певні, що Вас задовольнять, як цього певні ті сотні й сотні ньюйорських українців і американців, котрі вже щодня заходять до нашої Реставрації.

За добрий харч і обслуговування браття І. І. А. ГЕЛЕТІЙ.

Реставрація отворена ДЕНЬ І НІЧ

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МІШКАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвили. Просимо не переказувати нічого поштареві. Найкраще виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи“.

Число відділу _____

Ім'я й назвище _____

Стара адреса _____

Нова адреса _____

Почта _____

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

Молодий, жонатий українець, 21 літ віку, шукає роботи в околиці Нью-Йорку. Має краєві школи. Вміє англійську мову. Зголошення слати до: J. S. c/o SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приємний і легкий до ажити.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в кожен день, а тоді заживається його або зараз перед нічним сном, або по встанні рано. Мілертон не виробляє прищипки. ОДНА ВЕЛИКА КОРЕБКА 75¢ виставляє майже на цілий місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта

Ціни до 31. грудня 1939:

1 Package Millerton	.75
2 " " "	1.25
3 " " "	1.75
6 " " "	3.00

Ціни по 1. січня 1940:

1 Package Millerton	1.00
2 " " "	1.50
3 " " "	2.00
6 " " "	3.50

Питайте за злізком Мілертону вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишуть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

МИХАЙЛО КАНЮК

УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE.

CHICAGO, ILL.

Модерна каплиця.

Добра обслуга.

Ціни приступні для ВСІХ

Телефон: Armitage 4575

Тел. до дому: Seeley 0298.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важливі лише при замовленні просто в головного офісу.

Small postage stamps acceptable.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(57)

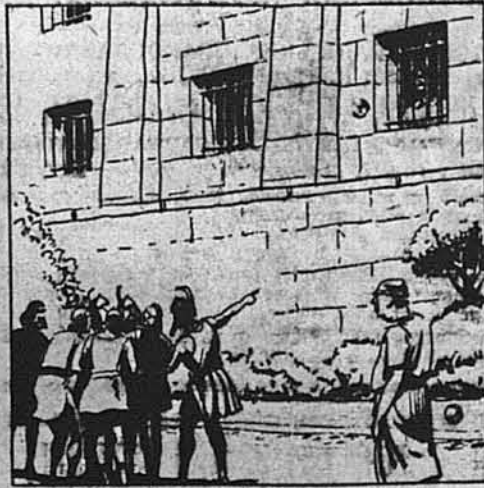
Через те, що Вуд перший подався на поміч утікаючому старшині й описав, разом з Вальтором, схопив слона, припала йому вся честь за цей героїський учинок. Вуд через те відразу здобув пошану серед інших в'язнів. Іншим поглядом вони позирали тепер на нього. Та втім прийшов післанець від короля.

Післанець підійшов до Вуда і промовив: „Король бажає бачити того чоловіка, що схопив дикого слона“. Ці слова приємно вразили Вуда, який думав використати нагоду для звільнення Гонфалі. Та до нього нахилився Вальтор і тихцем промовив: „Стережись і не сподівайся добра від лютого короля“.

В товаристві сторожа Вуд подався до королівської палати. А в той сам час Тарзан сидів замкнений у своїй келії і очікував смерті. Та втім він побачив більш гурти людей по вулицях, які щось собою розмовляли, деколи з піднесенням. Також розмазували руками на знак зворушення.

Деякі з них показували руками на королівську палату. Тарзан знав психологію юрби. Вона щось зачула, якусь подію, яка готова справити їй приємність сенсації. „Та щоб воно могло бути?“ думав Тарзан. А крізь його голову майнула думка, що можливо підготовляється драма, в якій він гратиме головну роль.